

HET VOORNAAMSTE

„Waar is mijn aardrijkskundeboek nou weer? Toe, wie heeft mijn boek gehad?”

„Berg je boel dan toch beter weg, kind!”

„O, natuurlijk is het mijn schuld weer! Heb ik niet goed erop gepast. Alsof de tweelingen niet honderd keer aan mijn rommel zitten.”

Op dit oogenblik zag Frieda de grijns van Kees, haar ouderen broer.

„Kees, mispunt, zeg nou, waar je 't gelaten hebt! Ik zie aan je gezicht, dat jij het weet.”

„Kind, wat denk je van me? Ik bemoei me niet met lagere-school-rommel.”

„U.L.O. bedoel je! Toe, zeg 't nou. Ik moet toch al racen.”

Tegelijk van moeders kant de vermaning: „Toe, Kees, plaag Friedje nou niet langer.”

„Heusch, moeder, ik weet er niks van. Ik lachte enkel maar, omdat ze zelf over d'r „rommel” praatte. Zoo'n geschikt woord voor Frieda. Nou, ik ga. *Ik* ben niks kwijt!”

„Kees! Kees, geef je 't nou!”

„Heusch, ik weet er niks van. Je zocht zeker niet goed.”

Kees, ten slotte toch behulpzaam, keerde Frieda's boekentasch onderstboven; vond meteen het verloren schaap gekneld tusschen de bladzijden van een Nederlandsche taal-boek.

„Zie je nou wel?”

„Ja. Geef maar gauw. Nou, dáág!”

Een vage beweging in de richting van moeder, een deur, die te hard dichtsloeg.

Moeder zuchtte.

Er was altijd wat met Frieda, tegenwoordig. Als er niet wat weg was, bracht iets anders haar uit haar humeur. Een voorzichtige terechtwijzing; een plagerij van Kees; een vraag van de tweelingen; een nieuwe jurk, die niet precies naar haar zin was . . .

Vroeger was ze anders; gemakkelijker.

Het leek, alsof . . .

Moeder probeerde de gedachte, die telkens bij haar opkwam, terug te duwen. Het lukte niet. Ditmaal lukte het niet. Ze moest den zin afmaken.

Het leek, alsof ze het thuis niet prettig meer vond. Alsof ze bezig was, zich van hen los te maken. Nu al. En ze was pas veertien.

Weer zuchtte ze. Het was zoo anders, dan ze zich had voorgesteld, toen Frieda klein was. Een groote dochter, later, met wie je alles overlegde. Die met je mee werkte en zorgde. Inplaats daarvan begon ze nu al, haar eigen leven te leven . . .

Moeder was bezig, Frieda's kamertje te stoffen, toen deze laatste zin haar weer in de gedachten kwam.

„Haar eigen leven te leven.” Maar was dat dan niet goed? Was dat niet ten slotte het einddoel van de opvoeding? Zóóver te komen dat een kind dit kan?

— Maar daarom behoeft ze zich toch niet van ons los te maken? Van haar thuis? —

— Doet ze dit dan? —

— Als ze het niet doet, waarom is ze dan vaak zoo stug? En zoo gauw op haar teenen getrapt? En . . .

— Was Kees niet net zoo, op dien leeftijd? Of — een beetje anders, omdat hij een jongen is, maar toch ook moeilijk? Is hij dat nog niet af en toe: moeilijk?

— Maar Friedje! Een meisje! En ik, als moeder, die altijd klaar sta om haar te helpen!

— En om haar klein te houden! Niemand anders noemt haar meer Friedje. Ze wil groot zijn en weet, dat ze het nog niet is. Ook dat brengt het conflict mee.

Het leek, of moeder uit twee menschen bestond, die met elkaar aan het twisten waren. Die elkaar wilden overtuigen. Waarvan? Dat Frieda toch nog wel lief was en aanhalig? Maar dat was ze *niet*.

Dat ze recht had, om nukkig en koppig te zijn? Maar dat had ze *niet*.

Dat het meer aan de omstandigheden dan aan haarzelf lag? Maar thuis had ze het immers best. En tegen een slecht humeur moet je strijden!

Alweer de tweestrijd bij moeder zelf.

Tenslotte de verzuchting: „Ik zou het wel kunnen verdragen, als ik maar wist, dat ze nog echt van me houdt. Evenveel van me houdt als vroeger.”

Haar handen ruimden automatisch het tafeltje op, dat Friedje zoowel voor bureautje als voor toilettafel diende. Eén van de daarop verspreid liggende voorwerpen hield ze in haar hand. Verwonderd. Vragend. Een zeer ouderwetsch medaillon, zooals men ze vroeger veel droeg. Het had behoord aan Frieda's grootmoeder. Het kind had er om gevraagd, toen de grootmoeder gestorven was. „Om de grappige portretten, die erin zitten,” had ze gezegd. Een heel ouderwetsche foto van grootvader en een, evenzeer verbleekt, portretje van de grootmoeder. Had Friedje deze willen bekijken? Lag daarom het medaillon, dat ze nooit droeg, hier op tafel?

Nooit droeg?

De moeder herinnerde zich ineens, dat ze een kettinkje had zien glinsteren om Frieda's hals, gisteren en eergisteren. Ze had nog gedacht: bij die hooggesloten jurken van tegenwoordig is een hangertje overbodig. Had Frieda toen dit medaillon gedragen? Waarom?

Er was een plots gevoel van pijn. En van schaamte. Zijzelf, als moeder, had zij wel altijd genoeg geduld? Lette ze niet al te nauw op ieder vergrijp, inplaats van eens een keer wat over het hoofd te zien? Voelde Friedje wel echt, dat ze een moeder had, die haar begreep? Of — wás dat laatste misschien niet geheel waar? Kwamen er niet af en toe oogenblikken, waarin ze haar kind *niet* begreep? Waarin ze zelf niet eens wist, dat ze fouten maakte? Zij, de moeder.

Ze peuterde het medaillon open, in een plots verlangen het goede gezicht van haar eigen moeder te zien.

Inplaats daarvan zag ze een foto van zichzelf.

Door Frieda uitgeknipt uit een half mislukte familiekiek. Door Frieda bewaard in dit medaillon, dat ze, nu geloofde ze het vast, nu en dan droeg. Juist onder een hooggesloten jurk, dat niemand het zien zou.

Tranen sprongen in haar oogen. Tegelijk was ze ontzettend dankbaar.

„Als ik maar wist, dat ze nog echt van me houdt,” had ze gezucht, zoo pas nog.

Nu wist ze het. Je knipt geen portret uit van iemand, om wie je niet geeft. En zeker niet, als er onderscheiden kieken bestaan, waarop die iemand ook te vinden is.

Het medaillon legde ze neer, waar ze het gevonden had. Ze wist, dat ze Frieda straks geen verwijt zou maken van haar slordigheid. Nu niet.

Ze wist ook, dat ze méér geduld zou hebben en méér liefde zou toonen. Frieda moest nooit kunnen denken, dat ze moeders liefde niet meer bezat.

Dat ze nu, in haar gedachten, de dingen precies andersom zette, wist ze zelf niet. Het deed er ook niet toe. Alles leek nu weer goed en gemakkelijk. Zelfs de moeilijke buien van Frieda schenen minder erg, achteraf bezien. Want ze wist, dat het voornaamste behouden bleef. De liefde, die moeder en kind samenhoudt, ook als dat kind begint zelfstandig te worden.

J. M. W.-W.